

Posamezne številke:
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak
nedeljo in praznikov,
datum naslednjega
meseca po polti D:
zemstvo D 20.50, dostavljena
D 14.-, na izkaznice D 12.50,
inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 21. — SHS poštnoštevnica
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 26. junija 1923.

Številka: 142

Krasen nastop sokolske mladine v Ptuj.

Ptuj, 25. junija. Kljub slabemu vremenu včeraj jutraj se je zbralo že v zgodnjih urah na stotine sokolske mladine iz območja Mariborske sokolske župe, ki je priredila svojim najmlajšim članom lepo prireditve v obliki naraščajkega zleta. Da ste videli te obraze, kako so s prezirno zrla na vreme, kako so jim žarela lica veselja, da smejo in morejo pokazati, česar so se naučili v svojih telovadnicah. Na obsežnem dvorišču kasarne kralja Petra I. Velikega Osvobodilca je bilo pripravljeno telovadišče, in vedno nove čete mladine so se zbirale že od zgodnjih jutranjih ur in tekmovala za prvenstvo v teku, skoku in v idejnih tekmah v izvrševanju sokolskega katekizma. Brez odmora in oddiha je to šlo do pol 12. ure, ko je bilo zbrano že okrog 500 sokolske mladine. Ob 10. uri je dospela 50 naraščajnikov broječa četa iz Slovenske Bistrice, ponosno in samozavestno korakajoč za svojim krasnim, novim praporom. Že ob 9. uri predpoldne so dospeli mali iz Središča, Ormoža, Čakovca in Ljutomer. Vsa društva v MSŽ so poslala svojo mladino, da tekmuje med seboj, in da se spomni danes svojih uspehov. Izid tekmem bo določen še le danes. Čujemo, da

so se posebno odlikovali malčki iz Ljutomer, zlasti v teku in skoku. Ob pol 12. uri se je ob zvokih sokolske godbe iz Središča, ki je ta dan častno vršila svojo nalogo, razvila povorka s konjenico na čelu po ptujskih ulicah. Krasen je bil pogled na strumne čete, katerim se je priključilo navzoče članstvo in narodno občinstvo. Povorka se je ustavila pred okrajnim glavarstvom. Župni starosta, brat dr. Pivko je imel raz balkon Ljutarove hiše kratek nagovor na čete sokoličev in mladih sokoličev, yzodbujajoč jih k vztrajnosti in izpopolnitvi. Neopisno lep je bil prizor, ko so malčki iz polnih grl zapeli državno himno in vzklikali kralju Aleksandru. Popoldne je bil javni telovadni nastop, za katerega podrobnejši opis nam žalibog primanjkuje prostora. Reči moremo samo, da je bil nastop sijajen in da je od točke do točke rastlo navdušenje občinstva, ki je zasedlo prostorno dvorišče kasarne. Po nastopu so morali malčki na vlake. Zvečer se je razvila na vrtu »Vinarije« anmirana ljudska slavnost. Mariborska sokolska župa lahko sponosom gleda na včerajšnji dan in na krepke čete svojih malih, ki so včeraj pokazali globoko pojmovanje sokolskega dela.

Radić kot „vojskovodja“.

Sprejel je »vojno napoved« Beograda. — Včerajšnji dan v Zagrebu. — Policijske uredbe proti Radićevem. — Radićevi gradom pokopani. — Slavospev pokojni borili!

Zagreb, 25. junij. Pričakovati je bilo, da bo včerajšnji dan v Zagrebu viharjen, potekel pa je razmeroma mirno. Že ob 9. uri so se zbirale grupe ljudi pred poslopjem blokaškega Sokola. Ker pa je bilo zborovanje prepovedano, je policija do 10. ure izpraznila zborovalne prostore. Sploh je policija odredila obsežne priprave za slučaj, da bi se kje pojavil resnejši odpor proti oblastim. Ob 10. uri so prišli pred poslopje policijski uradniki in naznanili, da je prepovedano tudi volilno zborovanje, ker se ga udeležujejo žene in otroci ter nevoliki spleh. Tako so morali zapustiti dvorano še zadnji »zborovalci«, kar je večinoma njih storila brez zoperstavljanja, skupina mladih meščanskih elementov se ni hotela odstraniti in jih je morala policija siloma vreči iz dvorane. Drugi oddelek policije je razkropil množico pred sokolskim poslopjem. Ker pa so nekateri ljudje začeli metati kamenje v policijo, je policija obrnila bajonete in šla proti množici, kar je pomagalo. Frankovska onladina je medtem hujšala k manifestacijam za Radića, a kmalu jo je policija razkropila. Dve osebi sta bili aretirani. — Ranjen ni bil nihče.

Po 12. uri so se zbrali poslanci republikanske seljačke stranke, kakor tudi omejeno število njihovih pristašev v neki gostilni, kjer se je vršilo skupno kosilo. Ob tej priliki je imel Radić daljši pozdravni govor. Dejal je med drugim, da prepoved njegovi zborovanj pomeni, da je

sporazum med Radićevo stranko in Beogradom definitivno pokopan.

Hrvatski republikanski kmetje so mirno sprejeli vojno napoved beograjske vlade. Boj, ki jim je bil vsiljen (!) bodo vodili z vso dločnostjo, dasi najprej z mirnimi sredstvi. Potrpežljivost je priklopela do vrha; dalje ne bo moglo iti na ta način, kajti sedaj je jasno, da se Evropa ne more sporazumeti z Azijo (!). Beograd kaže v boju s federalisti vso svojo neumnost. Neumnosti se je sedaj pridružila bezobraznost. Po tem,

kar se je sedaj zgodilo, ni vredno na beograjsko gospodo niti pljunuti. Čas je že, da postanejo Hrvati gospodarji svojih žepov. Evropa je privedla hrvatski narod v njegov sedanjí položaj, ne more pa ga siliti, da bi bil moral ostati pod beograjskim gospodstvom. Avstrijsko gospodstvo je vsaj pomenilo 500 let napredka. Naj bi odstranili avstrijsko politiko, ne gre pa, da so odstranili avstrijsko kulturo. Evropa danes že obžaluje, da je dovolila propasti tolikim kulturnim vrednostim in da je izročila kulturne dežele ciganom. Beograd naj bi se učil na bolgarskem vzgledu. Stamboljskijeva napaka je bila, da v svojem slepem sovraštvu ni dovolj cenil pomena, ki ga ima kapital za kolektivno delo. — Beograd se moti, če misli, da bo Radić izginil kakor Stamboljskij. Za Radićem stoji ves narod. Če v Beogradu mislijo, da imajo opraviti samo z enim Radićem, naj pomnijo, da so danes v hrvatskem narodu štirje milijoni Radićev.

Hrvatski narod se je 500 let učil pod avstrijskim gospodstvom kulturnega življenja, dočim so bili Srbi 500 let pod turškim suženjskim jarmom. Ljuba Jovanović ima prav, ko trdi, da so Hrvati in Srbi dva različna svetova. Ako bi danes šli v Beograd, bi s tem pokazali, da ni več hrvatske suverenosti, da ni več Hrvatov. Hrvatski kmet se bo rade volje boril za ves narod in če bo treba, bo očistil deželo mrčesa, ki ji danes pije kri.

Za Radićem je govorilo več drugih poslancev in pristašev, nakar je zopet povzel besedo Radić in pozdravil prisotne muslimanske odposlance, pozivljajoč jih, da zapuste Beograd. V imenu muslimanov je govoril posl. Ajnović, ki je izjavil, da se muslimanski klub zaveda dolžnosti, katere je sprejel ob vstopu v federalistični blok.

Ob 6. uri je Radić zaključil sestanek, ki se je vršil ob pogrneni mizi s pečenkami in vinom. Nato so se gostje mirno razšli. (zadovoljni, da so v »Aziji«, ki tolerira vzelizdalce, Op. ured.).

Pozno spoznanje radikalcev. Odredbe proti HRSS na podlagi zakona o zaščiti države.

Beograd, 25. junija. (Izv.) Včerajšnja »Samouprava« razpravlja na uvodnem mestu o prepovedi blokaškega zborovanja v Zagrebu. Člankar pravi, da so bili odgovorni činitelji prisiljeni k tem izrednim in dalekosežnim odredbam napram HRSS v smislu zakona o zaščiti države, ki določa, da morajo oblasti z vsemi sredstvi preprečiti akcije, ki so naperjene proti državi in ogrožajo notranji mir in red. Da so bile oblasti k temu koraku popolnoma upravičene, dokazuje dejstvo, da je Hrvatska republikanska seljačka stranka s Stepanom Radićem na čelu rovarila proti državi že s tem, da je pošiljala v inozemstvo in raznim mednarodnim korporacijam razne spomence, v katerih jasno izraža svoje sovraštvo in razdiralne namene napram naši državi.

»Samouprava« o vladni taktiki napram Bolgariji.

Beograd, 24. junija. (Izv.) »Samouprava« brani vlado pred napadi radi bolgarskih dogodkov ter pravi, da vlada ni hotela države kar čez noč vreči v bojni metež, ker so za njo merodajne druge politične okoliščine, kakor pa za opozicijske liste in neodgovorne politike, ki se opirajo na možnosti, ne pa na dejstva. Naloga bolgarske vlade je da zaduši požar v svoji notranjosti, naša vlada pa mora paziti, da ostane požar lokaliziran na Bolgarijo.

Cankov skriva karto.

Sofija, 24. junija. Bolgarska brzojavna agentura razpošilja sledečo vest: Ker se v inozemskem časopisju še vedno širijo vesti, da ima nova bolgarska vlada agresivno namene proti Jugoslaviji, opozarjamo na dejstvo, da je bolgarski zunanji minister naglasil v svojem zadnjem govoru, da bo nova bolgarska vlada vodila mirovno politiko, zlasti še z Jugoslavijo ter da bo strogo izvrševala določbe nevlilske mirovne pogodbe kakor tudi posebne pogodbe s sosednimi državami.

(Tako se glasi uradna vest. Koliko lahko damo na take vesti, ni treba razlagati. Radi verjamemo, da bolgarski zunanji minister ni mogel povedati že sedaj, kaj hoče nova vlada. To bi bilo zelo nediplomatsko. Besede bomo sodili po dejanjih! Dejstvo je, da so se nove bolgarske vlade razveselili predvsem v Italiji in na Madžarskem. To je značilnejše nego vse uradne diplomatske izjave!).

Paskijević bo izroččen.

Sušak, 25. junija. (Izv.) Reški sodni tribunal je definitivno sklenil izročiti znanega dvojnega morileca Paskijevića našim oblastim. Izročitev bo izvršena bržkone tekom jutrajšnjega dne.

V znamenju novega režima v Grčiji.

Atene, 24. junija. Na mesto vpkokjenega generala Pangelosa je bil imenovan za generalisima vojni minister Revroichali. Razen Pangelosa je bilo vpkokjenih še več drugih generalov.

Etna pojenjuje.

Rim, 24. junija. Zadnje vesti iz Sicilije potrjujejo, da bruhanje Etnae vedno bolj pojenjuje.

BORZA.

Curij, 25. junija. (Izv.) Predborza. Pariz 34.57, Beograd 6.35, London 25.77, Berlin 0.0051, Praga 16.72, Milan 25.07, Newyork 538.25, Dunaj 0.00785, žig. krope 0.007875, Sofija 6.50

Reka.

Maribor, 25. junija.

Že mesece je jugoslov. časopisje polno vesti o Reki. Vrše se konference, seja za sejo zaseda, delegatje potujejo semintja, dajejo izjave in tako naprej, a v resnici je opaziti vsak dan bolj, da zavlačevanje in diplomatska igra le škodujeta rešitvi tega kočljivega problema.

Po zadnjih vesteh z Reke izgleda, da bo italijanska vlada zopet triumfirala. Mussolini se je postavil na nepopustljivo stališče. Neka nepotrjena vest zatrjuje, da je njegov conditio sine qua non: razširjenje italijanskega suvereniteta na Reko. Dejansko ta suverenost že obstoji; Mussolini pa hoče doseči za vsako ceno tudi zakonito sankcijo. To pomeni, da se ima rapalska pogodba razveljaviti in na njeno mesto naj stopi nova pogodba med Jugoslavijo in Italijo. Italijani že imajo načrt novega »sporazuma« in ravnokar razglašajo glavne točke, na katerih naj bi slonel:

1. Mesto Reka z luko pripade Italiji in sicer tako, da dobi Italija suverenitet, Reka pa ohrani svojo avtonomijo, kakoršno je imela do prevrata kot corpus separatum sacrae coronae hungaricae. Meja bi bila reka Riječina, a na drugi strani bi se izvedle nekatere korekture v korist Jugoslavije.

2. Delta in Baroš bi pripadla Jugoslaviji in se združila s Sušakom.

3. V zvezi s tem bi se sklenila trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Italijo.

Ni mogoče reči, koliko so te vesti resnične. Na Reki se ponovno zatrjuje, da so se že vršili preliminarni razgovori. Reški trgovski krogi še vedno zastopajo idejo konzorcija, dočim se fašisti ogrevajo za združitev Reke z Italijo in za ustanovitev posebnega konzorcija, ki bi vodil upravo Baroša in Delte.

Tako poročajo iz reškega vira. Težko je kontrolirati, kako je pravzaprav z reškim vprašanjem. Kljub številnim izjavam in protizjavam je jasno samo to, da bo: ali prodrlo Mussolinijevo stališče ali pa bodo pogajanja med Jugoslavijo in Italijo običala na mrtvi točki.

Razveljavljanje rapalske pogodbe bi bilo krona neuspehov naše diplomacije. Tudi v tem slučaju ne gre za to, ali je mogoča boljša pogodba ali ni mogoča. Rapalska pogodba je bila sklenjena po težkih diplomatskih bojih, je sad realnih političnih razmer in je zaenkrat edin modus za ureditev odnošajev med Jugoslavijo in Italijo. V trenutku, ko se Italijanom posreči porušiti ta prvi zid, zgrajen med dvema političnima tekmečema na Adriji, ne bo mogel svet več dvomiti o upravičenosti njihove supremacije. Čast naše države, ugled naše diplomacije padeta za daljnih par stopinj. Pri tem pa ne omenjamo ekonomskih posledic dejstva, da postane Reka corpus separatum Italije.

Zdi se, da gre naša diplomacija od neuspeha k neuspehu. Ali je to tudi naš program sedanje vlade?

Mariborske vesti.

Maribor, 25. junija 1923.

Olejšava mesta.

Letos posetijo naše mesto redki gostje. Dne 7. avgusta nas obiščejo jugoslovanski novinarji, katerim se pridružijo tudi kolegi iz Češkoslovaške in Poljske. V času od 15. do 26. avgusta se vrši Industrijsko-obrtna izložba, ki bo privabila v naše mesto mnogo tujcev iz vseh delov naše države in iz inozemstva. Najavljen je obisk Udruženja jugoslovenskih šumarjev, v tem času se bo vršil kongres bratov iz zasedenega ozemlja in tu se bodo zbrali tudi Ciril-Metodariji. Neeobhodno potrebno je, da se Maribor na te redke in častne obiske primerno pripravi.

Po svoji doslej pokazani gostoljubnosti se naše mesto lahko kosa z marsikaterim drugim in nedvomno tudi sedaj ne bo zaostajalo. Nujno potrebno pa je, da tudi svoje zunanje lice vsaj v glavnih in najpomembnejših ulicah olejša in popravi. Prvi utis, ki ga dobi tujec, je neizbrisen in merodajen. Nekateri hišni posestniki so že pričeli s popraviljem in olejšavo svojih hiš, mnogo pa jih je še, ki bi bile nujno potrebne popravil. Tako bi bil naš Glavni trg prav lep, če bi ga ne kazilo par stavb, med katere spada tudi naš rotovž, ki kaže sredi popravljenih stavb prav razdrapano lice. Tudi v Slovenski, Gosposki in Aleksandrovi cesti je več takih invalidov, med katere spada v prvi vrsti podrtija bivšega hotela »Stadt Wien«. Če bi se to prenavljanje izvršilo le tu pa tam, bodo kontrasti še večji. Zato bi bilo priporočljivo, da bi mestna občina šla z lepim vzgledom naprej, odredila pa posebno komisijo, ki bi naj pregledala najpomembnejše kraje in ugotovila, katera poplota so potrebna popravila in prenavljanja. Ne dvomimo, da bi dobilo vse mesto v najkrajšem času mnogo lepše in bolj priključivo lice.

m Smrtna kosa. V soboto je umrla v Mariboru pri g. dr. Reismannu njegova sestra Marija Kotnik, posestnica iz Hotinji vasi, v starosti 23 let. Umrla prepelejo danes, v torek jutraj, k sv. Jakobu v Slov. gor. kjer se vrši ob 10. uri pogreb. Blag ji spomin!

m Zrelostni (vikljetačni) izpiti na drž. gimnaziji v Mariboru. ki jim je predsedoval gimnazijski ravnatelj dr. Josip Tominešek, so se vršili od 19. do 23. junija. Izmed 33 kandidatov (med njimi 4 realni gimnazijci) sta bila 2 zavržena, 2 ponavljata izpit iz enega predmeta, ostali so prestali izpit uspešno. Novi predpisi ne poznajo odlik; po prejšnjih predpisih bi imeli odlični uspeh: Maister Hrvoj, Podlesnik Vladimir in Tominešek Josip; uspešno so izpit dovršili nadalje: Bajlec Fran, Bakan Stefan, Brumen Franc, Budihna Lovro, Ovetko Anton, Ovetko Fran, Dolar Nada, Gorup Josip, Grossmann Božena, Jereb Bogdan, Koleno Fran, Košuta J. Krulc Fran, Pipuš Iskrin, Razburšek Ladovik, Škerjanc Srečko, Strnad Ivan, Šijanec Milan, Trampus Josip, Venovec Alojzij, Vodec Slavko, Vospernik Ivan, Zelenko Milan ter realni gimnazijci: Danev Emil, Glaser Milka, Živic Ivan. — Kakor kažejo imena, so bile med izpitniki 4 kandidatkinje.

m Veličasten sprejem Glas. Matice v Gornji Radgoni in Ljutomeru. Dne 23. junija se je odpeljala naša G. M. čez Špilje na koncertno potovanje v Gor. Radgono in Ljutomer. Za danes naj le poročamo, da sta oba koncerta sijajno uspela. Od vseh pevcev in pevk jih je nastopilo 81. Ljudstvo se kar ni moglo nasititi prekrasnih naših pesmi in le obotavljaje je zapuščalo koncertno dvorano. Oba trga sta v gostoljubju naravnost tekmovala. Daljše poročilo o tem zanimivem nastopu prinesemo prihodnje dni.

m Kako se podpira narodna obrt? Dozdajno k Vaši svojočasni notici o bojkotu slovenskih obrtnikov s strani naših narodnih oseb in zavodov blagovolite osvetliti tudi sledečo drastično prikazen: Uprava južne železnice oddaja vsa pleskarska dela v Mariboru brez razpisa nemškemu obrtniku. Ne vemo, kako pride slovenski obrtniki do tega, da družba, ki ima v naših krajih dohodke pretežno iz žepov našega ljudstva, naš

slovenski oz. jugoslovanski živelj tako grdo brskira. Najmanj, kar smemo in moramo zahtevati, je, da družba razpisuje zlasti za večja dela natečaje. Nič ne bomo rekli, ako pri teh slovenski obrtniki vsled morebiti previsokih proračunov propademo, toda pravico zahtevamo za sebe, da se zgodi to v konkurenci, ne pa da se oddajajo dela za našim hrbtom. Merodajne čimtelje prosimo, da store pri poklicanih čimteljih družbe v tej smeri potrebne korake. Ako bi to ne zaleglo, bomo znali najti drugo pot, da ne bo družba namenoma brskirala slovenskih obrtnikov.

m »Jadrane« družstvo Primorcev, nuzanja vsem pevcem, da se vrši pevska vaja v sredo dne 27. junija ob 20. uri zvečer v prostorih Glasbene Matice, III. nadstr., soba št. 6, pri Götzu. Prosim točnosti! — Pevovodja.

m Vstopnice za »Dramatično glasbeni večer«, ki se vrši v sredo zvečer v Narodnem domu, se dobijo v predprodaji pri Franjo Majerju na Glavnem trgu.

m Glasbena Matica. Radi koncerta v R. Slatini vaja v torek za cel zbor.

m Solska razstava na dekliškem zavodu »Vesna« traja do 27. tm. O razstavi sami objavimo obširnejše poročilo v eni prihodnjih številki. Obiskuje razstavo v obilnem številu.

m »Jadrane« družstvo Primorcev. V slučaju lepega vremena priredi društvo »Jadrane« dne 29. junija popoldne v proslavo Vidovega dne izlet k »Istrijani« pod vejo nad Kamnico. Zbirališče točno ob 14. (2.) uri popoldan na Vodnikovem trgu. Vsak Primorec, član ali nečlan, mora na ta izlet.

m Restavracija Narodni dom. V torek dne 26. tm. in na Vidov dan v četrtek 28. t. m. koncert v vestibulu kateri je urejen kakor vrt. Restavracija je sedaj popolnoma renovirana, urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je kegljišče. Točijo se prvovrstna vina, za jedila pa skrbi izborna kuhinja. Cene nizke, postrežba točna.

m Eksperimentalni večer dr. Evgena de Gyna. Opozarjamo ponovno na eksperimentalni večer prof. dr. Evga de Gyna, ki se vrši v torek, dne 26. in v sredo, dne 27. tm. ob pol 21. uri zvečer v Götzovi dvorani. Predavatelj — znani francoski psihist, bo na podlagi moderne vede osvetlil »delovanje raznih poklicnih »telepatov«. Obrazložil bo glavne momente, ki prihajajo v poštev pri bistrenju uma, in drugih eksperimentov na polju autosugestije, sugestije, hipnoze, spiritizma itd. Njegovi dosedanjši nastopi v drugih mestih dokazujejo, da imamo pred seboj resnega znanstvenika, ne pa navadnega »čarovnika«. Vse predavanje bo spremljano z zanimivimi in poučnimi eksperimenti. Predprodaja vstopnic pri Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici in pri Höfberju v Solski ulici.

m Preiskava o atentatu na pisarno dr. Orosla doslej ni dovedla do uspehov. Ugotovljeno je samo, da izvira eksplozija od italijanskega tempiranege šrapnela, ki je moral biti že enkrat izstreljen in vnovič polnjen samo z zelo močnim eksplozivom. Popolnoma izključeno je, da bi bil storilec trgel ta šrapnel skozi okno. Predmet je bil položen pod pisalno mizo tako, da je demoliral vso mizo. Drobel so raztreseni po sobi in tudi na stropu se poznajo odrtine, ki izvirajo od drobecev. Kako je prišel ta šrapnel v pisarno, je še tajnost, ki jo naj razkrije nadaljna preiskava.

m Rex, konzervne steklenice za vkuhanje sadja so najboljše, ker ni treba sladkorja. Glavno zastopstvo J. Kovačič, Maribor. — Opozarjamo na tozadevni oglas.

m Mlad zlikovec. Od starišev Cirila Pirnata smo prejeli k naši notici v zadnji številki pojasnilo, ki kaže, da ne gre za takšen vandalizem, kakor je to bilo nam sporočeno. Dekle ni star 9 let, marveč 6 let. Bil je pod varstvom starejše osebe na sprejedu, pa je izrabil primoren trenutek in tekkel za ptičem, ki je padel z dreva in ni mogel dobro letati. S ptičkom v roki ga je zasaul stražnik in ovadil. Gre pač bolj za otroško radovednost nego za slabo dejanje. V tem smislu naše poročilo popravljamo.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoleđ iz domače pecivo.

Kultura in umetnost

x Turneja Bratina-Bukšekova. Ravnatelj mariborske drame g. Bratina aranžira med počitnicami daljšo turnejo s Schönerherrovo najnovejšo dramo »Ono« in Braccovo veseloigro »Prava ljubezen«. Prva gostovanja se vrše v Slov. Bistrici in Ptuj in sicer: v Slov. Bistrici: v četrtek dne 28. junija ob 20. uri »Ono«; v petek 29. tm. ob 20. uri »Prava ljubezen«; v Ptuj: v soboto dne 30. junija ob 20. uri »Ono«, v nedeljo 1. julija ul. ob 20. uri »Prava ljubezen«.

x Treznost. Prejeli smo št. 6 te lepe revije, ki že 12. leto propagira treznost v uživanju alkohola, nikotina in drugih strupov. Izhaja v Beogradu, štamparija »Industrija«, Kralja Petra ul. 92 ter je tiskana v cirilici in latinici. Priporočamo!

x »Nova Evropa«. Zadnja dva zvezka znane revije »Nova Evropa« vsebujeta obilo zanimivih prispevkov. V 17. številki piše M. Spaho o politiki muslimanov. Nato sledi obsežno poročilo o interakultetskem medicinskem sestanku, ki se je vršil dne 20. in 21. maja v Zagrebu. Sprejeta je bila tudi resolucija, da naj se čimprej otvori 5. semester medicinskih studij v Ljubljani, otvoritev nadaljnjih semestrov pa naj se z ozirom na finančne težkoče ter nepopolnost zagrebske in beograjske medicinske fakultete preloži na poznejši čas. — Prav posebno zanimiv je članek S. Batona o amerikanizaciji in naših izseljencih. I. Belin piše o naših gospodarskih listih, katerih imamo preveč, zato pa ne morejo dolgo vzdržati. Tudi tu je potrebna koncentracija, da dobimo res reprezentativno gospodarsko revijo! — O svojih njujorskih vtisih piše I. M. Petrovič, čigar pisma »s one strane« so že ponovno vzbujala pozornost. — Izidor Cankar predlaga v slovenskem članku ustanovitev slovenske narodne kulturne organizacije. Zamisel je dobra, kajti gotovo je, da se naše kulturne energije večkrat po nepotrebnem razmetujejo, vendar pa je taka skupna organizacija zaenkrat še »godba bodočnosti«. Če se govori o kulturi, je treba takoj vprašati: Kakšna kultura, kateri svetovni nazor? V praksi nastane takoj spor in — razkol. — Zadnja (18.) številka VII. knjige je posvečena problemu religije. Uredništvo je dalo besedo trem močnim duhovnim evropskega človeštva: Renanu, Dostojevskemu in Nietzscheju. Iz Renanova »Jezusovega življenja« je objavljeno zadnje (28.) poglavje »Pravo Jezusovo delo«. Nato sledi prevod 3-5 poglavja pete knjige romana »Bratje Karamazovi«. V tem romanu je Dostojevskij razložil svoje nazore o verstvi.

»Veliki Inkvizitor« je klasičen protest proti katoliškemu dogmatičnemu formalizmu — Pozitivni krščanski tezi Renana in Dostojevskega sledi antiteza Fr. Nietzscheja, čigar spisov je urednik pobral citate, ki kažejo Nietzschejevo protikrščansko stališče. — V VII. knjigi objavlja »Nova Evropa« številke o Jovanu Cvijiću, o zunanji politiki, o vlogi vladarja v ustavni državi, o bankirstvu, o našem lučnem problemu, dalje lirčno številko; rusko, poljsko, češko in romunsko številko ter številko o kulturni Sloveniji. »Nova Evropa« se naroča v Zagrebu, Preradovićev trg. 2.

x »Meja«. Prejeli smo 11. št. tega kmetijsko-industrijsko-trgovskega lista. — Vsebuje med drugim zanimiv članek dr. Bogumila Vošnjaka o ekonomski politiki Male antante. Znamenit je tudi članek inž. Milana Grkovića o smernicah naše gospodarske politike. List je zelo informativen in instruktiven za vse gospodarske kroge. Uredništvo in uprava je v Zagrebu, Jurišićeva ul. 16.

Gospodarstvo.

Resna navodila finančnega delegata za Slovenijo davčnemu uradništvu.

Finančni delegat g. dr. Šavnik je z ozirom na razne očitke glede davčne prakse v Sloveniji izdal okrožnico, ki vsebuje zelo stvarna in resna navodila in pojasnila. Predvsem konstatira, da o najvažnejših davkih končno odločajo avtonomne komisije, v katerih je uradniški element v neznatni manjšini. Dalje poziva uradništvo, naj s podvojeno vestnostjo izpolnjuje dolžnosti, ki mu jih nalaga zakon. V tem jih bo vedno ščitil.

S tem večjo pravico pa — pravi dalje — lahko zahtevam od Vas, da mi ne otežujete stališča in ne samo spoštujete zakon — to je samoobsobumevno! — marveč ga tudi razumno in pravično uveljavljate. Prvi predpogoj za to pa je poleg stremljenja po eksaktnem poznavanju gospodarskih razmer, da se ne prepustite neprevdarni gorečnosti. Brez dvoma sicer ni vse res, kar je v fasijah, in ni celo neverjetno, da je mnogo več res, kakor pa stoji v marsikateri napovedi. Ali — tudi vnani znaki, iz katerih se v obče da sklepati na imovitost, niso absolutno zanesljivi, in docela od tega, kar se Vam zaupno donese, je dokaj, če že ne čisto navadnih cen vendar pa takih vestij, ki jih je treba še le prekontrolirati, predno se smejo v smislu zakona uporabljati. Svarim torej pred brezskritično eksploatacijo materiala tem bolj, ker mora ravno pri postenih cenitih omajati zaupanje v vašo nepristranost, s tem pa temelj uspešnega poslovanja.

Isto velja o pretiranem formalizmu. Resnica je, da nekaj reda mora biti tudi v davčnem postopanju, še radi tega, da se odmera, ki trpi že po drugih neprilicah, še bolj ne zavleče. Gotovo je tudi, da bi naši davkoplačevalci včasih res ne zaslužili oziornosti, ker se z uprav neverjetno malomarnostjo dajo kontumacirati in s tem sami zapravijo po zakonu jim zajamčeno možnost sodelovanja. — Opozarjam pa, da imate po zakonu le pravico, ne pa tudi dolžnosti kontumaciranja in da slepo uveljavljanje te pravice ni vedno niti finančno koristno. Priporočam vam torej, da predlagate komisijam uporabo kontumacijskih določb le ob ščitni zanikrosti ali določnosti cenitov, kakor v obče ni združljivo z načeli moderne uprave, da preveč važnosti polaga na formalnosti.

Varujte se pa tudi stvarne malomarnosti. Če par malih in najmanjših odleti — Bog ž njimi! Kakor ni nobena nesreča, če se pri dohodkih, ki gredo v stotisoče, ne iztisne zadnja stotica. Ne tratite časa z delom, ki s finančnim učinkom ni v nikakem razmerju, v pri zadetih po vzbujaju čut osebne mrznosti in šikanoznosti ter nas vrhu tega še izpostavlja očitku, da smo v birokratični zaostalosti prespali ves razvoj zadnjih let.

Polagam Vam vse to na arce, ker je davčno breme brez dvoma težko že po zakonu samem in v naši kraljevini za nekatere pokrajine še občutnejše radi različnosti zakonodaje. Ni torej umestno, da se ta nezadovoljivi položaj postruže še z neracionalno ali celo krivično prakso. Seveda pa krivice še ne vidim v tem, da se ne ustavite pred onimi, ki bi v zaslepljenem egoizmu svojo itak že krepko gospodarstveno pozicijo radi utrdili že s tem, da se skušajo odtegniti tudi le približno pravilni ugotovitvi odmerne osnove. Nasprotno! Finančno in socialno je le v redu, ako z dobro utemeljenimi predlogi omogočite komisijam, da preprečijo haš take poskuse. Priprčan sem, da vam bodo radi sledile in čislali njih uvidevnost in poštenost previsoko, da bi Vas bilo treba opozoriti, da se v to svrhu pri vsi obzirnosti, ki ste jo dolžni komisijam, poslužite pravice priziva. V varstvo državnega zaklada, pred vsem pa v zaščito lojalnih faterntov pa je Vaša dolžnost, da v skrajnem slučaju predlagate tudi naredbo kazenskega postopanja.

g Produktna borza v Novem Sadu. dne 23. junija: pšena (bačka) D 440, ječmen (bački) 293, oves (bački) 307, koruza (bačka) 265, moka, pšenična (z vrečo) »0c 665, otrobi pšenični 195; tendenca dvvrsta. **g Razveljavljanje pogodbe o uvozu vina v Češkoslovaško?** Že dalje časa je

8. julija 1923

priredijo mariborske Ciril in Metodove podružnice

veselico

v prid obmejnemu šolstvu
v vseh prostorih Narodnega doma. — Začetek točno ob 18. uri zvečer.

opažati v krogih vinogradnikov veliko nezadovoljstvo radi pogodbe, ki je bila lansko jesen sklenjena s Českoslovaško glede izvoza našega vina na Českoslovaško in uvoza českoslovaškega piva v našo državo. Pogodba se je izkazala za nas zelo neugodna. Dočim dopušča Čehom za pivo zelo povoljne uvozne pogoje naši vinski trgovci svojega vina radi previsoke uvozne carine na Českoslovaškem niso mogli izvažati, tako, da mi doslej od te pogodbe nismo imeli skoraj nikake koristi. Kakor se sedaj poroča iz Beograda, namerava vlada to pogodbo prekiniti in razveljaviti.

g Osnovanje državne poljedelske banke. Iz Beograda poročajo, da bo še tekom tekočega parlamentarnega zasedanja predložen narodni skupščini zakonski osnutek o državni poljedelski banki. Predlog predvideva tri vrste kreditov: na kratko, srednje in daljšo dobo. Krediti se bodo dovoljevali na podlagi jamstva treh oseb, proti zastavi živine, orodja ali strojev. Kredite do 6.000 dinarjev lahko dovolji okrajna uprava državne poljedelske banke, ki bo sestavljena od načelnika finančne uprave, okrajnega upravitelja in šolskega nadzornika. Vsak okraj bo imel svojo podružnico oziroma upravo, kateri bosta pridružena kot pomočnika po dva občinska odbornika — osnovni kapital banke bo znašal 100 milijonov dinarjev. Glavnica se bo vsako leto povečala z eno tretjino čistega dobička. Nadzorstvo banke bo poverjeno

ministru za poljedelstvo, ministru trgovine in ministru financ.

g Dobava gradbenega materiala za Dravsko divizijo. Dne 30. junija se vrši pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, ofertalna licitacija za dobavo 2.000 kg negašenega apna, 50 kg mavca, 90 kg žebeljev, 3 kg cinka in 4 kubničnih metrov jelovih desk. Ponudniki morajo položiti 5% kavejlo. Pogoji se zvedo pri intendanturi dravske divizije ter pri trgovski zbornici v Ljubljani.

g Dobava ognjegasnih potrebščin. Dne 25. junija se vrši pri Dravski diviziji ofertalna licitacija za dobavo ognjegasnih potrebščin. Pogoji so razvidni pri inženerskem oddelku dravske divizije.

g Dobava mesa za garnizijo Maribor. Dne 25. junija se vrši pri komandi mariborskega vojnega okraja ofertalna licitacija za dobavo mesa za garnizijo Maribor za čas od 1. julija do 30. sept. t. l. Dnevna potreba znaša 750 do 800 kg. Ponudnik mora položiti 55.000 Dinarijev kavejlo, ter svoj obrtni list in potrdilo, da je obrt prijavil, ter potrdilo o plačnem davku. Pogoji so razvidni dnevno pri komandi vojnega okraja v stari (dravski) vojašnici.

g Dobava metelj. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 2. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 brezovih in 5000 sirko-vih metelj. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Mala oznanila

Mladenič, zmožen enostanega, dvojnega in ameriškega knjigovodstva, v bančno stroko spadajočih računov ter slovenske in nemške stenografije iste službe. Ponudbe na upravo pod „Akademik“. 1286

Okrajne zastopnike sprejemo po vseh krajih. Služba stalna. Gospodje, ki imajo velike znanstva naj pošljejo ponudbe z referencami. Generalni zastopstvo za Slovenijo L' Union Francoise zavarovalne družbe Ljubljana, Sv. Petra cesta 33. 1279 3-2

Kompletna oprema za eno sobo in kuhinjo se radi selitve takoj proda. Meliska cesta 15, Kozurka. 1285 2-1

Dobra lovska puška na prodaj. Za naslov, vprašati upravo lista. 1283

Yoghurt (bugarsko kiselo mleko) zdravilo za želodec in črevesa, se dobi vsaki dan pri I. Hochmüller, Maribor, Stritarjeva ulica 5, (prej Perkostrasse). 1284

Nahrbtnike za planince in jadrovine, v raznih barvah iz velikosti, priporoča Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1196 10-6

Ali ste že preskrbljeni s knjigo „Babilonska uganka“? Dobi se skoraj v vseh knjigarnah. Za isto se iščejo tudi gospodje, ki bi jo predstavili proti primernemu honorarju na angleški, francoski, italijanski in ruski jezik. Naslov v upravi lista. 1197 7-7

Postranski zaslužek se nudi damam in gospodom, ki imajo veliko znanstva v imovitejših krogih. Ponudbe pod „Dober zaslužek“ na Aloma Company, anonimna družba z o. z. Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 1280 3-2

Izvrstno žensko kofo proda hišnik Ruska cesta št. 3. 1274 2-2

Posteljno perje in puh se dobi po nizki ceni v manufakturni trgovini Franje Majer. Maribor, Glavni trg 9. 1265

Dva ali tri dijaka se sprejme v prihodnjem šolskem letu na stanovanje in dobro hrano pri učiteljski rodbini. Vprašati Pobreška cesta 15 II. 1257

Dva vinograda, eno uro od Maribora, v skupni izmeri okoli 5 oralov s trgtvijo vred, vzorno obdelana, z dvema vinničarskimi poslopji, pritlikinami in z ravno tako velikimi drugimi zemljišči, skupno ali na dva dela, radi starosti in onemoglosti lastnika na prodaj. Vprašati: Vosek I, pošta Smarjeta ob Pesnici. 1248 1

Galanterija

drobnina, trikotaza

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48

Novo! Dežni plašči Novo!

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Ve-
lika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, hrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri
JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

BREZ SLADKORJA!
Brez kisa! Brez salicila!

Sploh brez vsakega dodatka se lahko s konzervnimi steklenicami in aparatom napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konzerv.

REX V. REX vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolke, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem naravnem okusu in največji zdravilni vrednosti brez vsakega dodatka leta in leta. Ravnotako se ohrani za nedogledni čas vsak drug živež, posebno vse sočivje, (fižol, grah i. t. d.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe i. dr.

Po tovarniških cenah priporoča:

IVAN KOVAČIČ, Maribor, Koroska cesta 10

trgovina stekla in porcelana. Na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, tip, ogledal, porcelana in kamenine, svetiljke, kakor vseh v steklarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

Ant. Rud. Legat-ovo zasebno učilišče za strojepisje in stenografijo Maribor

Prva in edina strokovna šola za strojepisje in stenografijo v Mariboru.

Začetek tečajev dne 2. julija.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100, od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(11)

On je vestno izvršil svojo nalogo in niti z daleka ga ni vznemirjalo čudno vedenje kralja, — ne njegova nerazumljiva mirnost, — ne njegova vprašanja, ki so bila hladna in v katerih ni bilo niti sence zahvale ali priznanja, vključno važnosti vitezevega sporočila.

Gledal je Ludvika XV. z ognjenim pogledom, v katerem se je zrcalila ljubosumnost.

Kralj ga je opazil in si ga po svoje tolmačil.

»Torej,« — je zopet izpregovoril kralj, — »prišli ste nalašč v grad in obiri, ko vse spi, — da me obvestite, naj grem v hišico za drevesi.«

»Tako je sire,« — Ako bi bilo vaše veličanstvo počivalo, bi bil prosil, da se prekine vaš počitek, da bi mogel izročiti ta nasvet. — Kajti prisegel sem bil, da obvestim kralja brez odloga.«

Ludvik XV. je obmolnil. — Skrivoma je motril viteza, ki je v korektni postavi pričakoval nadaljnih vprašanj. Vsakdo bi se čudil kraljevi hladnosti in kako da nima niti besede zahvale za tako važno svarilo.

D'Assas pa nato niti misli ni.

D'Assas je le trpel, kruto trpel.

Iskal je željnjo v kraljevih potezah sledove lepote, ki je očarala Ivano. — In priprosto si je priznal, da je Ludvik XV. lep, — mnogo lepši od njega.

Ta čut trpljenja in ljubosumnosti je prevzel d'Assasa popolnoma, tako da se je, pozabivši vse ceremonijalne predpise, globoko priklonil ter vdano spregovoril.

»Moja naloga je izvršena, dovolite mi veličanstvo, da odidem.«

»Trenutek še, gospod,« — je pripomnil Ludvik XV. ironično. — »Nisva se pri koncu. — Sporočilo, svarilo vaše je vendarle prevažno, da bi ga smeli tako nalahko odložiti, preiti. Imam še več vprašanj, na katera hočem odgovor, — računam pri tem na vašo vdanost, katero ste tako lepo pokazali, — da rešite iz nevarnosti revnega kralja, ki si pač ne ve pomagati.«

D'Assas je pretreslo tako govorjenje in rudečica mu je šinila v obraz. — Tokrat je bila ironija preočita, da jo ne bi spoznal. — Vendar se je mladenič omejil le na odgovor:

»Pripravljen sem, dati odgovor na vsa vprašanja, v kolikor mi je to možno in znano.«

»Evo vam prvega, gospod. — Ako bi bil i jaz častnik, mesto da sem kralj, evo, kaj bi storil, — ako bi zvedel za kaj takega, kar veste vi, — seveda — ako bi bil vdan in zvest podložnik svojega kralja? — Šel bi naravnost k policijskemu častniku, ki je neposredno dodeljen kraljevi osebni straži. — Kako vendar vam ni prišla ta misel, da bi bili pohitili k Berryeru?«

»To je čisto priprosto, sire, — ker sem častnik in ne policist.«

Kralj se je vgriznil v ustnice.

Potem se je pa udobno naslonil v naslonjač, pa z impertinentno radovednostjo zrl v viteza, kot da je kaka posebnost. — D'Assas je vzdržal pogled s svojo resno priprostostjo.

»Policist, — gospod,« — je pripomnil kralj z glasom, v katerem je že trepetal mal plamen jeze in gnjeva. — »Kadar gre za življenje ljubljene vladarja, postane vsak podložnik policist.«

»To je pač stvar naziranja, sire,« — je d'Assas hladno odvrnil. — »Za nekatere obstoja služba za kralja v tem, da vestno vrše svoj poklic in se v danih pogojih niste tudi umorili za svojega kralja.«

»Do sedaj,« — se je poragljivo nasmešnil kralj, — ste pa še živi, — in s dobro življo.«

»Za druge,« — je nemoteno nadaljeval d'Assas, — obstoja služba za kralja v tem, da pripravljajo kočije za rop žensk. — To je način policistov; — prvi način je moj, jaz ga najbolj cenim in mu dajem prednost.«

Gnjev je švigal iz kraljevih oči in obraz mu je postal blede in prepaden od jeze. — Ustnice so se mu jele brezglasno premikati, kot da hoče dati kako povelje, — vendar se je v hipu še premagal, kajti ni bil še zvedel, kar je na vsak način hotel zvedeti.

»Opazujem, gospod, da so vam dvorni običaji in obnašanje na dvoru jako malo znani.«

»Res je, sire,« — je vitez resno odgovoril, — »dosedaj sem živel na bojnih poljanah.«

»Sicer pa to ni važno. — Hranite si svoje naziranje, — hranite ga tako dobro, da ne slišim več o njem, — nikoli. — Odgovorite na moja vprašanja.«

D'Assas se je priklonil, — čutil je predobro v vedenju in v besedah kraljevih sovraštvo, — čeprav ga je prišel rešiti.

»Kdo vas je obvestil, da mi preti nevarnost?« — je začel izpraševati kralj.

Vitez je molče obstal.

»Ste me li razumeli, — gospod? — Ali ste vi razkrili nevarnost, ki me obdaja?«

»Ne, sire, — jaz nisem razkril ničesar!«

»Torej vas je nekdo poslal?« — »Da, sire, — nekdo me je prosil, da hitim obvestiti vaše veličanstvo v grad, da vas rešim, — nekdo me je prosil s solznimi očmi, — nekdo, ki bi umrl od žalosti, ako bi kralja zadela nesreča.«

Pretreslo so te resne besede kralja. — Žalosten naglas, resnična poštenost izraza, melanholija, žalost, ki je odsevala iz vitezevega očesa, vse to mu je vzbudilo zavest lastne krivice, neopravičene zlobnosti.

Ali ta zavest je le hipoma posijala v kraljevo srce. — Zmagala je v njem div-

ja ljubosumnost do onega, katerega je smatral srečnejšim tekmeccem.

»Kdo je oseba, ki se toliko zanima za mene?« — je vprašal.

»Odpustite mi, sire, vaše veličanstvo me vpraša več, nego sem obljubil povedati. Zavezal sem se, da obvestim kralja, da mu preti bližnja, huda nevarnost, — da se kralj ne sme povrniti v hišico za drevesi. — To nalogo sem prevzel in nič drugega, tega se tudi držim.«

Kralj je stopil korak bližje k d'Assasu.

»In jaz,« — je trdo pripomnil, — »zahtevam ime osebe.«

»Kralj stori lahko z menoj, kar hoče, ali nikdar ne bom imenoval osebe.«

»Toda jo imejujem jaz,« — je rudeč od razburjenosti rekel Ludvik XV. — »gospa d'Etioles vas pošilja.«

Strela iz jasnega neba ne bi bila bolj ostupila d'Assasa.

Ostal je molče, blede, — vprašujoč se, kako je mogla biti znana kralju i ta podrobnost.

Ne, — on ni hotel reči, da ga je poslala gospa d'Etioles. — To je bilo pre-ko njegovih moči.

Pravzaprav, kaj je bil sploh obljubil? Da reši kralja, da ga obvesti, — nič drugega. — Izdati sedaj še ime Ivane, bi bilo ravno toliko, kot da kralju pove-

»Glejte, kako vas ljubi, — kako vas ima rada. — Mene pa treba pomilovati.«

res pomilovanja sem vredna, da vam jaz, ki jo obožujem, pridem povedati to, — da vas pridem svariti.«

Ali, — kralj je že sam vedel, česar ni hotel on povedati, — kralj sam je izrekel njeno ime.

Osupljenost d'Assasova je postala napeta. Tem bolj se je čudil, ker ni bilo v izrazu, s katerim je kralj izustil ime gospe d'Etioles, ne priznanja, ne ljubezni, ne hvalečnosti, ampak je izrekel skoro sovražno, — kot da krije v imenu grožnjo.

(Dalje prih.)